PROGRAM REHABILITACJI
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
W GMINIE SOLEC – ZDRÓJ
W LATACH 2010 – 2015

1. OPIS GMINY – SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Gmina Solec – Zdrój położona jest w południowo – wschodniej części województwa świętokrzyskiego. Zajmuje powierzchnię 8500 ha, z czego 85% stanowią użytki rolne. Gmina liczy 5110 mieszkańców i ma charakter rolniczo-uzdrowiskowy. W uzdrowisku głównym składnikiem terapeutycznym są wody siarczkowe zawierające przede wszystkim siarkowodór oraz siarczki i wodorosiarczki soli alkalicznych. Duże stężenie (około 103mg) związków siarki dwuwartościowej w jednym litrze wody oraz wysoka mineralizacja sprawiają, że uznaje się ją za najsilniejszą wodę leczniczą w Polsce i jedną z najlepszych w Europie. Posiada ona cenną wartość leczniczą, szczególnie w schorzeniach narządów ruchu, reumatycznych oraz ortopedyczno – urazowych. Stosowanie wód siarczkowych zalecane jest w różnych dziedzinach patologii. Wody te są najczęściej wykorzystywane przez Uzdrowisko w leczeniu przewlekłych stanów zapalnych narządów ruchu oraz obwodowego układu nerwowego.

Wody mineralne to jednak nie jedyny atut gminy. Solec – Zdrój jest ekologiczną oazą dla uprzemysłowionych regionów kraju. Gmina może poszczycić się najczystszym powietrzem w województwie, ponadto na jej terenie usytuowany jest 11 hektarowy park zdrojowy obejmujący powierzchnie zadrzewione, solaria oraz zalew wodny. Park przylega bezpośrednio do 120 ha kompleksu lasu sosnowego, co daje możliwość naturalnych inhalacji powietrzem nasyconym olejkami eterycznymi. Wszystkie te walory sprawiają, że gmina gości corocznie blisko 10 tysięcy osób, z czego 80% stanowią dorośli z poważnymi schorzeniami ruchu; dzieci przyjeżdżające do Solca w celach leczniczych dotknięte są głównie chorobami neurologicznymi.

Niepełnosprawność jednak dotyczy nie tylko kuracjuszy, ale także mieszkańców gminy (około 1500 osób spośród stałych mieszkańców posiada orzeczenie o niepełnosprawności), a prawie 80% uczniów szkół podstawowych z terenu gminy wymaga rehabilitacji z powodu wad rozwojowych (płaskostopie, skolioza, zła przemiana materii).

2. INFRASTRUKTURA GMINNA ORAZ STAN JEJ DOSTOSOWANIA DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

I. Oświata

Na terenie Gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe oraz gimnazjum. Uczęszcza do nich ogółem 575 dzieci, z czego 430 jest dowożonych autobusami szkolnymi. Troje dzieci z terenu gminy korzysta z indywidualnego nauczania a 10 osób z nauczania rewalidacyjnego.

Dwie szkoły tj. Szkoła Podstawowa w Zborowie oraz Samorządowe Gimnazjum w Solcu – Zdroju mogą, przynajmniej częściowo, zostać uznane za obiekty przystosowane dla osób

niepełnosprawnych. W 1999 roku ze środków budżetu Gminy w Szkole Podstawowej w Zborowie powstały podjazdy dla osób na wózkach inwalidzkich, odpowiednie pomieszczenia sanitarne, udostępniona została również sala gimnastyczna.
W celu zniesienia barier architektonicznych i komunikacyjnych w 2001 roku wykonano w budynku Samorządowego Gimnazjum w Solcu – Zdroju podjazd dla osób niepełnosprawnych, ciągi przeciwślizgowe oraz przystosowano łazienki. Działania te zostały w całości sfinansowane ze środków gminnych.
Od września 2000 roku Gmina jest w posiadaniu autobusu dowożącego dzieci przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych, a od października 2008 roku dysponuje drugim, podobnym, z dodatkowym miejscem na wózek inwalidzki.
Od stycznia 2000 roku w Samorządowym Gimnazjum zatrudniony jest ze środków budżetu gminy szkolny pedagog, zadaniem którego jest m.in. udzielanie profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu problemów niepełnosprawnym dzieciom i ich rodzinom.

II. Placówki opiekuńcze

W 1999 roku w miejscowości Świniary został uruchomiony na bazie zlikwidowanej szkoły podstawowej Środowiskowy Dom Samopomocy prowadzony przez Caritas Diecezji Kieleckiej. ŚDS powstał dzięki środkom z budżetu Gminy oraz dotacji celowej Wojewody Świętokrzyskiego.
W początkowym stadium projektu częściowo zaadaptowano stary istniejący budynek oraz częściowo zlikwidowano bariery architektoniczne min. poprzez dostosowanie sanitariatów dla osób niepełnosprawnych, wykonanie odpowiednich podjazdów do budynku. Od 2004 roku natomiast użytkowany jest drugi budynek ŚDS w Świniarach, który posiada łazienki wyposażone w urządzenia dostosowane dla osób niepełnosprawnych oraz windę. Obecnie z usług Środowiskowego Domu Samopomocy korzysta 35 stałych pensjonariuszy oraz 10 w ramach pobytu dziennego.

III. Urzędy i instytucje gminne

Wybudowano odpowiednie podjazdy i zamontowano urządzenia ułatwiające poruszanie się m.in. przy Urzędzie Gminy (wsparcie środków PFRON), Banku Spółdzielczym, Urzędzie Poczty, Samorządowym Gimnazjum, Ośrodku Zdrowia, co pozwoliło po części umożliwić dostęp gminnych obiektów użyteczności publicznej dla osób o ograniczonej mobilności.
Ponadto od 2009 roku Gmina Solec – Zdrój funduje stypendia sportowe za wysokie wyniki sportowe we współzawodnictwie międzynarodowym lub krajowym m.in. dla osób niepełnosprawnych.

IV. Infrastruktura handlowa i usługowa

Większość placówek handlowych i usługowych (restauracji, hoteli, pensjonatów, sklepów spożywczych i ogólnoprzemysłowych) zostało dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo poprzez budowę odpowiednich podjazdów oraz montaż barierek. Rozwojowi tychże działań sprzyja organizowanie w Solcu – Zdroju turnusów rehabilitacyjnych.

V. Infrastruktura drogowa

W latach 2002 – 2008 zmodernizowano 4156 m ciągów pieszych w miejscowości Solec – Zdrój, dostosowując je przez budowę licznych podjazdów do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wykonano również remont trzech placów (plac obok przystanku autobusowego na ulicy Kościuszki, plac przy ulicy Partyzantów oraz plac na ulicy Słonecznej) o łącznej powierzchni 2652 m².

VI. Zakłady Opieki Zdrowotnej

W 2009 roku do Ośrodka Zdrowia w Solcu – zdroju został zakupiony schodołaz wraz z wózkiem inwalidzkim – urządzenie do transportu osób niepełnosprawnych na wózkach inwalidzkich po schodach umożliwiające pokonywanie barier architektonicznych, a w 2010 roku wybudowano podjazd dla wózków inwalidzkich.

3. OFERTA KULTURALNA DLA OSÓB Z TERENU GMINY, OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ORAZ OSÓB PRZEBYWAJĄCYCH NA KURACJI

Bogatą ofertę kulturalną na terenie gminy Solec – Zdrój zapewnia Gminne Centrum Kultury. Głównym zadaniem jednostki jest zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczeństwa poprzez tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury, sztuki amatorskiej oraz czytelnictwa, a także ochrona dziedzictwa kulturowego. GCK organizuje corocznie szereg imprez sportowo – kulturalnych zarówno dla miejscowej ludności jak i dla kuracjuszy oraz turystów. Imprezy sportowe to min.: Międzygminny Bieg Uliczny o Puchar Wójta Gminy, Soleckie Lato Nad Zalewem, Wyścig Kolarski im. Andrzeja Imosy, Turniej Piłki Halowej, ogólnopolska akcja Polska Biega oraz Turniej Miast i Gmin. Rokrocznie Gminne Centrum Kultury organizuje także Międzygminny Przegląd Kolęd i Pastorałek; jest również współorganizatorem Gminnych Dożynek. Ponadto w jednostce prężnie działają koła zainteresowań z dziedziny plastyki, sportu, muzyki, prowadzony jest kurs tańca oraz zajęcia z aerobiku, istnieje Klub Seniora i Koło Przyjaciół

GCK. Dla mieszkańców gminy organizowane są różnego rodzaju kursy współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej min.: kurs dekoratorstwa, kurs księgowości. Dla dzieci i młodzieży urządzane są zabawy połączone z konkursami (Wybory Małej Miss), turnieje (np. turniej tenisa stołowego, warcaby, turniej szachowy dla niepełnosprawnych), gry i zabawy sprawnościowe. W budynku GCK organizowane są konkursy oraz inscenizacje słowno-muzyczne (min. wystawiane przez dzieci i młodzież niepełnosprawną) z okazji Dnia Babci, Dnia Dziadka, Dnia Seniora, Dnia Kobiet, Dnia Dziecka, Andrzejek. Odbywają się tam również wystawy prac plastycznych i stroików świątecznych. Od czasu do czasu organizowane są pogadanki na temat edukacji ekologicznej oraz pogadanki z miejscowymi policjantami na temat bezpieczeństwa. W budynku GCK funkcjonuje ogólnodostępna biblioteka i czytelnia, której księgozbiór poszerzany jest z roku na rok o nowe egzemplarze.

Ciekawą ofertę kulturalną i sportową zapewnia mieszkańcom jak i przyjezdnym Urząd Gminy w Solcu – Zdroju, który rokrocznie organizuje cykl imprez rozrywkowych. Są to imprezy zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i dla osób starszych. Główne wydarzenia kulturalne, których organizatorem jest Urząd Gminy to: Magnoliowy Dzień Wiosny, Dzień Dziecka, Solec – Zdrój – Gmina Otwarta Dla Wszystkich – Festyn Rodzinny, Dożynki Gminne, a także liczne konkursy fotograficzne i wystawy.

Wszelkie imprezy rekreacyjne o charakterze gminnym odbywają się nad zalewem, na boisku sportowym lub na placu przy Urzędzie Gminy, a więc w miejscach dostępnych dla osób niepełnosprawnych.

Niezwykle ciekawą i absorbującą rozrywkę stanowią rozgrywki piłki nożnej.

Wszystkie opisane wyżej imprezy kulturalno – sportowe skierowane są zarówno do mieszkańców gminy jak i do gości odwiedzających nasz region, do ludzi w pełni sprawnych jak i do osób niepełnosprawnych, do dzieci, młodzieży i dorosłych. Bogata oferta kulturalna sprawia, że każdy znajdzie coś dla siebie.

4. GŁÓWNE CELE PROGRAMU ORAZ SPOSOBY ICH REALIZACJI

Celem programu jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym możliwie najwyższego poziomu funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

I. Edukacja dzieci i młodzieży

Edukacja odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu przyszłości każdego człowieka, postrzeganej zarówno z osobistego, społecznego jak i zawodowego punktu widzenia.

Wszystkie osoby niepełnosprawne mają prawo do uczestniczenia w ogólnodostępnym systemie oświaty i pełnego rozwijania swoich zdolności intelektualnych.
W celu zwiększenia dostępności do edukacji i umożliwienia dzieciom niepełnosprawnym z terenu Gminy możliwości kształcenia się na równi z pełnosprawnymi rówieśnikami oraz stworzenia możliwości integracji uczniów nauczanych indywidualnie ze środowiskiem rówieśniczym koniecznym jest dostosowanie budynku Szkoły Podstawowej w Solcu – Zdroju do potrzeb dzieci niepełnosprawnych.
Sprawami priorytetowymi są:

- budowa podjazdu,
- dostosowanie łazienek i toalet do potrzeb dzieci niepełnosprawnych,
- zainstalowanie na korytarzach ciągów przeciwślizgowych.

II. Wsparcie środowiskowe i pomoc społeczna

Każda osoba niepełnosprawna, zarówno dorosła jak i dziecko, ma prawo wymagać i oczekiwać pomocy w rozwiązywaniu problemów życia codziennego takich jak: zapewnienie godziwych warunków bytowych – zamieszkanie, wyżywienie, swobodne przemieszczanie się, możliwość aktywnych kontaktów ze środowiskiem.
Priorytetem w tej kwestii zdaje się być sfinalizowanie budowy nowego obiektu przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Świniarach, dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych (podjazd, winda, łazienki, toalety). Obecnie w Świniarach działają: Środowiskowy Dom Samopomocy, który gwarantuje 14 miejsc stacjonarnych oraz około 20 miejsc dla osób w ramach dziennego pobytu oraz Dom Pomocy Społecznej gwarantujący 20 miejsc pobytu stacjonarnego. Rozbudowa istniejących obiektów pozwoli na utworzenie kolejnych miejsc pobytu zarówno dziennego jak i stacjonarnego.

III. Likwidacja barier architektonicznych

Osoba niepełnosprawna ma prawo do życia w środowisku wolnym od barier oraz prawo do swobodnego poruszania się w środowisku zamieszkania.
Aby stworzyć środowisko fizyczne dostępne dla osób niepełnosprawnych trzeba przede wszystkim podejmować działania zmierzające do likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych w obiektach użyteczności publicznej poprzez:

- budowę podjazdów do obiektów użyteczności publicznej: Gminne Centrum Kultury w Solcu – Zdroju, Szkoła Podstawowa w Solcu – Zdroju,

- modernizację ciągów pieszych połączoną z budową zjazdów, bezpiecznych przejść, ograniczników prędkości,
- dostosowanie miejsc służących czynnemu wypoczynkowi i rehabilitacji do potrzeb osób niepełnosprawnych (w tym turystów i kuracjuszy).

Likwidacja barier architektonicznych umożliwia dostęp do obiektów użyteczności publicznej, mieszkań i komunikacji, zwiększa stopień usamodzielnienia, zmniejsza uzależnienie osoby niepełnosprawnej od ciągłej pomocy osób trzecich.

IV. Rehabilitacja społeczna i zdrowotna osób niepełnosprawnych

Każdy człowiek ma prawo do leczenia i rehabilitacji w celu poprawy stanu zdrowia. Uzdrowiskowy charakter Gminy, jej walory przyrodnicze i zdrowotne sprawiają, iż wskazanym jest wykorzystanie zasobów wód leczniczych oraz sprzyjającego środowiska przyrodniczego nie tylko dla potrzeb osób niepełnosprawnych z terenu gminy, ale również dla kuracjuszy i odwiedzających. W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na usługi rehabilitacyjne na terenie naszej gminy koniecznym staje się przeanalizowanie możliwości współpracy (również finansowej) Gminy w Solcu – Zdroju z miejscowymi obiektami uzdrowiskowymi, pensjonatami czy tez ośrodkiem zdrowia w zakresie świadczenia usług rehabilitacyjnych dla mieszkańców oraz przyjezdnych.

5. KIERUNKI DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH INTEGRACJI ZE SPOŁECZEŃSTWEM

System opieki nad osobą niepełnosprawną umożliwić powinien rozpoznanie przczyn, zdiagnozowanie wszystkich potrzeb, a następnie przeprowadzenie długofalowej terapii zmniejszającej skutki spowodowane chorobą w celu poprawy sprawności potrzebnej do życia niezależnego, w miarę samodzielnego i aktywnego. Głównym celem "Programu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Gminie Solec – Zdrój" jest stworzenie systemu umożliwiającego osobie niepełnosprawnej poczucia aktywnego uczestnictwa w życiu rodzinnym i społecznym, wyrównanie szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych, zapobieganie wykluczeniu społecznemu, aktywne uczestnictwo na rynku pracy. Długofalowy proces terapeutycznego i społecznego oddziaływania na osobę niepełnosprawną odciąża i wspomaga jej rodzinę lub opiekunów.

Zasadniczym celem Programu jest stworzenie możliwości integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem i zaspokojenie niezbędnych potrzeb tych osób w zakresie:

1. dostępu do różnych form edukacyjnych, do udziału w życiu kulturalnym, sportowym, rekreacji i turystyce poprzez likwidację barier architektonicznych w placówkach oświatowych, kulturalnych i sportowych, organizowanie udziału osób niepełnosprawnych we wszelkiego typu wydarzeniach kulturalnych, sportowych i społecznych (dofinansowanie organizacji zajęć, konkursów, turniejów, wycieczek, imprez sportowych, rekreacyjnych, turystycznych, kulturalnych, występów), kontynuację finansowania przez Wójta Gminy stypendiów dla sportowców niepełnosprawnych; aktywność kulturalna i działalność sportowa integruje osoby niepełnosprawne ze sprawnymi, wyrównuje rzeczywiste lub domniemane braki i ograniczenia somatyczne, psychiczne, bariery społeczne, niepowodzenia życiowe,
2. usuwania barier uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym o różnym rodzaju i stopniu niepełnosprawności w miarę normalne funkcjonowanie w życiu społecznym poprzez likwidację barier architektonicznych (budowa podjazdów, łazienek) w placówkach oświatowych (Szkoła Podstawowa w Solcu – Zdroju), obiektach użyteczności publicznej (Gminne Centrum Kultury),
3. realizacji różnych działań zmierzających do wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w społeczeństwie.

6. WYKAZ NAJPILNIEJSZYCH ZADAŃ DO ZREALIZOWANIA

1) likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych w obiektach użyteczności publicznej:

- podjazd do budynku Gminnego Centrum Kultury,
- podjazd do budynku Szkoły Podstawowej w Solcu – Zdroju,
- dostosowanie łazienki w Zakładzie Opieki Zdrowotnej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- budowa pomieszczeń sanitarnych dla osób niepełnosprawnych w Szkole Podstawowej w Solcu – Zdroju,
- instalacja na korytarzach Szkoły Podstawowej w Solcu – Zdroju ciągów przeciwślizgowych.

Osoba niepełnosprawna ma prawo do aktywnego życia w środowisku lokalnym, a tym samym do nieograniczonego poruszania się. Zasadniczym założeniem wobec osób niepełnosprawnych w celu prawidłowego ich funkcjonowania w miejscu zamieszkania i środowisku lokalnym powinno być zniesienie ograniczeń uniemożliwiających lub utrudniających dogodne,

swobodne warunki ruchu w budynkach oraz w obszarach zurbanizowanych. Jedną z podstawowych potrzeb każdego człowieka, nie tylko niepełnosprawnego jest możliwość dostępu do obiektów użyteczności publicznej: placówek oświatowych, urzędów, placówek służby zdrowia, placówek kulturalno – oświatowych i innych. Realizacja warunku dostępności do obiektów użyteczności publicznej możliwa jest min. poprzez budowę podjazdów, dostosowanie sanitariatów do potrzeb osób niepełnosprawnych. Aby stworzyć maksymalnie komfortowe warunki do korzystania z tychże obiektów na terenie Gminy Solec – Zdrój konieczne jest zlikwidowanie barier architektonicznych.

ZADANIE I KOSZTY PRZEDSIĘWZIĘCIA						
Rodzaj zadania	**Całkowity koszt robót**	**Zakres prac**	**Termin prac**	**Udział środków własnych**	**Proponowane środki PFRON**	**Efekt**
Budowa podjazdu do budynku Szkoły Podstawowej w Solcu - Zdroju	18.000.-	Wykonanie podjazdu dla niepełnosprawnych	2012	9.000.-	9.000.-	Możliwość dostępu do usług edukacyjnych
Dostosowanie łazienki w Zakładzie Opieki Zdrowotnej do potrzeb osób niepełnosprawnych	13.500.-	Adaptacja łazienki (wyburzenie ścian działowych – poszerzenie wejścia, montaż umywalki i WC oraz kranu dostosowanych do osób niepełnosprawnych, uchwyty na mydło, ręczniki, papier)	2011	13.500.-	-	Swoboda korzystania z pomieszczeń sanitarnych przez osoby niepełnosprawe
Budowa pomieszczenia sanitarnego dla osób niepełnosprawnych w budynku Szkoły Podstawowej w Solcu - Zdroju	7200.-	Adaptacja łazienek (wyłożenie podłoża terakotą, przystosowanie sedesów i kranów do użytkowania przez osoby na wózkach, uchwyty przyścienne)	2013	3.600.-	3.600.-	Swoboda korzystania z pomieszczeń sanitarnych przez osoby niepełnosprawe
Zainstalowanie na korytarzach Szkoły Podstawowej w Solcu – Zdroju	13.600.-	Wyłożenie korytarzy na parterze i I piętrze płytkami	2014	6.800.-	6.800.-	Swoboda poruszania się osób niepełnosprawnych po obiekcie

ciągów przeciwślizgowych		antypoślizgowymi				szkolnym
Ciągi komunikacyjne bez barier w miejscowościach Zborów, Świniary, Wełnin	1 176 000	Budowa chodników z podjazdami we wsiach gdzie zlokalizowane są DPS oraz w miejscach tradycyjnych tras spacerowych osób objętych rehabilitacją w Solcu-Zdroju	2015	876 000	300 000	Możliwości swobodnego poruszania się Zarówno pensjonariuszy DPS jak i osób niepełno-sprawnych przyjeżdżających na leczenie do Solca-Zdroju
Utworzenie gabinetu rehabilitacji w ośrodku zdrowia	150 000	Przystosowanie pomieszczenia i wyposażenie go w niezbędny sprzęt	2015	75 000	75 000	Rehabilitacja osób niepełnosprawnych z terenu gminy Solec-Zdrój i gmin ościennych

7. WARUNKI EFEKTYWNEJ REALIZACJI PROGRAMU

Wprowadzenie w "życie" *Programu* umożliwi uruchomienie procesu usystematyzowania pomocy, zracjonalizowanie wydatkowania gminnych środków oraz ułatwi trafne podejmowanie działań organizacyjnych.

Aby jednak *Program* w pełni spełnił cele w nim zawarte tj. doprowadził do wyrównania szans osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałał ich wykluczeniu społecznemu a osobom tym został zapewniony możliwie najwyższy poziom funkcjonowania, jakości życia i itegracji społecznej konieczne jest konsekwentne realizowanie przedłożonych zamierzeń przy pełnej akceptacji wszystkich środowisk gminnych. Realizacja *Programu* wymaga nakładów finansowych. Konieczna zatem jest wola zabezpieczenia tych środków w budżecie gminy. Już sam fakt przyjęcia *Programu* świadczy jednak o tym, że problem ludzi niepełnosprawnych jest przez społeczeństwo dostrzegany, tak jak dostrzegana jest konieczność działań na rzecz tych osób. Na terenie Gminy Solec – Zdrój będzie prowadzona na szeroką skalę akcja informacyjna mająca na celu rozpowszechnianie postulatów zawartych w *Programie.*

Przewodniczący Rady

Zenobiusz Kowalczyk